

GLOBALLASHUV DAVRIDA MILLIY QADRIYATLARNI ASRAB-AVAYLASHNING MUHIM TOMONLARI

Boqiyev G'ulomjon Ochilovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti "Pedagogika va o'qitish metodikasi"
kafedrası v.b. professori

Normatova Marjona Akrom qizi
Pedagogika mutaxassisligi magistranti

Annotatsiya: Globallashuv davrida milliy qadriyatlarni asrab-avaylashning muhim tomonlarini ochib berish. Ushbu maqolada, globallashuvning milliy qadriyatlar va madaniyatga ta'siri, ularni asrab-avaylashning zarurati va usullari tahlil qilinadi. Milliy qadriyatlarni saqlashning jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun qanday ahamiyatga ega ekanligi, shuningdek, global dunyoda ularning yangi shakllarini topishning imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Maqola, o'z milliy an'analarini qadrlash va globalizatsiya jarayonlari bilan uyg'unlashgan holda kelajakni qurishga intilayotgan jamiyatlar uchun foydali ma'lumotlar va tavsiyalarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: globallashuv, milliy qadriyatlar, madaniy meros, an'ana, urf-odat, identitet, modernizatsiya, madaniy integratsiya, madaniy xavfsizlik, o'zlikni anglash, yoshlar tarbiyasi, milliy g'urur, madaniyat va globallashuv.

Аннотация: В эпоху глобализации раскрываются важные аспекты сохранения национальных ценностей. В данной статье анализируется влияние глобализации на национальные ценности и культуру, необходимость их сохранения и основные методы. Рассматривается значение сохранения национальных ценностей для устойчивого развития общества, а также возможности поиска их новых форм в глобальном мире. Статья предоставляет полезную информацию и рекомендации для обществ, стремящихся ценить свои национальные традиции и строить будущее в гармонии с процессами глобализации.

Ключевые слова: глобализация, национальные ценности, культурное наследие, традиции, обычаи, идентичность, модернизация, культурная интеграция, культурная безопасность, самосознание, воспитание молодежи, национальная гордость, культура и глобализация.

Annotation: This article highlights the important aspects of preserving national values in the era of globalization. It analyzes the impact of globalization on national values and culture, the necessity of preserving them, and the main methods for doing so. The article also examines the significance of maintaining national values for the sustainable development of society, as well as the opportunities for discovering their new forms in a globalized world. It provides useful information and recommendations for societies that strive to cherish their national traditions and build their future in harmony with global processes.

Keywords: *globalization, national values, cultural heritage, tradition, customs, identity, modernization, cultural integration, cultural security, self-awareness, youth upbringing, national pride, culture and globalization.*

Kirish. Globallashuv — bu xalqaro mehnat taqsimoti, iqtisodiy va siyosiy munosabatlar tizimi orqali bir-biri bilan bogʻlangan milliy iqtisodiyotlar majmui sifatida tushuniladigan, jahon iqtisodiyoti tarkibini oʻzgartirish jarayonlarining oʻziga xos xususiyatlaridan biridir. Transmilliylashtirish va mintaqaviylashtirish asosida iqtisodiyotning chambarchas bogʻliqligi hisoblanadi. Shu asosida yagona jahon tarmogʻi, bozor iqtisodiyoti, geoiqtisodiyot va uning infratuzilmalari shakllanmoqda, koʻp asrlar davomida xalqaro munosabatlarning asosiy xarakteri boʻlib kelgan davlat suvereniteti taʼsirining pasayishi sodir boʻlmoqda. Globallashuv jarayoni bu davlat tomonidan shakllantirilgan bozor tizimlari evolyutsiyasining natijasidir. Buning asosiy natijasi — global mehnat taqsimoti, kapital, mehnat, ishlab chiqarish resurslarining dunyoviy miqyosdagi migratsiyasi (shuningdek, qoida tariqasida, kontsentratsiya), qonunchilikni, iqtisodiy va texnologik jarayonlarni standartlashtirish, shuningdek, turli mamlakatlar madaniyati bir-biriga yaqinlashishi hamda birlashishidir. Globallashuv tizimli xususiyatga ega, yaʼni jamiyat hayotining barcha sohalarini qamrab oluvchi obyektiv jarayondir. Globallashuv natijasida dunyo oʻzining barcha subyektlari bilan bogʻlanib, tobe boʻlib bormoqda. Bir guruh davlatlar uchun umumiy boʻlgan muammolar sonining koʻpayishi va birlashtiruvchi subyektlarning soni va turlarining kengayishi mavjud.

Globallashuvning kelib chiqishi haqidagi qarashlar doimo munozarali boʻlib kelgan. Tarixchilar bu jarayonni kapitalizmning rivojlanish bosqichlaridan biri deb hisoblaydilar. Iqtisodchilar bu jarayonni moliya bozorlarining transmilliylashuvidan ekanligini taʼkidlab kelishmoqda. Siyosatshunolar demokratik tashkilotlarning keng tarqalishiga urgʻu berishadi. Madaniyatshunolar globallashuvning namoyon boʻlishini madaniyatning gʻarbiylashuvi, jumladan, Amerika iqtisodiy ekspansiyasi bilan bogʻlashadi. Globallashuv jarayonlarini tushuntirishda axborot texnologiyalari yondashuvlari mavjud. Siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy-madaniy globallashuv bir-biridan farq qiladi. Mintaqaviylashtirish globallashuv subyekti boʻlib, texnologik va iqtisodiy rivojlanishning jahon qutblarini shakllantirishda kuchli kumulyativ samara beradi.

Shu bilan birga, „globallashuv“ soʻzining kelib chiqishining oʻzi shuni koʻrsatadiki, bu jarayonda yetakchi rolni maʼlum tarixiy bosqichlarda sodir boʻlgan xalqaro savdoning jadal oʻsishi egallaydi. Birinchi marta „globallashuv“ soʻzini („jiddiy xalqaro savdo“ degan maʼnoni anglatadi) 1850-yillarning oxirida Fridrix Engelsga yozgan maktublaridan birida Karl Marks ishlatgan. deb yozgan edi: „Endi jahon bozori haqiqatan ham mavjud. Kaliforniya va Yaponiyaning jahon bozoriga chiqishi bilan globallashuv amalga oshdi“. Globallashuv jarayonlarida xalqaro savdoning xuddi shunday yetakchi roli, Marks davrida boshlangan oldingi globallashuv 1930-yillarda, barcha rivojlangan davlatlar qattiq proteksionizm siyosatiga oʻtgandan soʻng yakunlanganidan dalolat beradi.

Xulosa. Xulosa qilib shu narsani ta'kidlamoqchimanki, biz yoshlar internetdagi turli chorlovlarga ishonsak, chet elning jangari va axloqiy buzuvchi filmlari tomosha qilsak, asab va qonni junbushga keltiruvchi ajnabiy musiqalarini tinglasak, o'zligimizdan yiroqlashib boraveramiz. Aksincha, o'z bilimlarimizni doimiy ravishda mustaqil ta'lim hisobiga oshirib borsak, boy ma'naviy merosimiz, an'analarimiz, qadriyatlarimizni chuqur o'rgansak va albatta mutaxassis sifatida ularni keng targ'ib qilsakkina vatanimiz, millatimiz, xalqimiz oldidagi farzandlik burchimizni ado etgan bo'lamiz. Ilk tarbiya oiladan boshlanadi. Qush uyasida ko'rganini qiladi deyishadi. Qolaversa, bir bolaga yetti mahalla ota-ona deb bejizga aytilmagan. Bola yosh nihol hisoblanadi, qayoqqa egas shu tomonga qarab o'saveradi.

Tadqiqotimizning natijalaridan kelib chiqqan holda yoshlarni milliy qadriyatlarga sodiqlik ruhida tarbiyalash borasida quyidagilarni taklif qilish mumkin:

1. Yuksak ma'naviyatli xalqimiz tarixdagi milliylikning bugungi kun bilan solishtirma usuldagi darslarni, davra suhbatlarini, qisqa muddatli ko'rsatuvlarni ko'paytirib borish;
2. Yoshlarimizni tarixiy obidalarimizga sayohatlarini tashkil etish, milliy liboslarimiz bilan tanishtirish;
3. Tariximizdagi milliy bayramlarimiz urf-odat, an'analarimiz to'g'risida ko'nikma va malaka berib borish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonova, D. (2022). Globallashuv va milliy g'urur: yoshlarda o'zlikni shakllantirish. "Yoshlar va jamiyat" jurnali, №2, 58–64-betlar.
2. Hasanov, M. (2021). Zamonaviy jamiyatda madaniy identitet masalalari. "O'zbekistonda ijtimoiy fanlar" jurnali, №4, 30–36-betlar.
3. Huntington, S. (1996). The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. New York: Simon & Schuster.
4. Qodirova, N. (2020). Milliy qadriyatlarning tarbiyaviy ahamiyati. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi nashriyoti.
5. Tomlinson, J. (1999). Globalization and Culture. Chicago: University of Chicago Press.
6. Turaqulov, A. (2019). Madaniyat va globallashuv: uyg'unlik va qarama-qarshiliklar. "Ijtimoiy fanlar" jurnali, №3, 45–52-betlar.
7. To'raxojayev, A. (2017). Milliy qadriyatlar va globallashuv: muammolar va yechimlar. Toshkent: Fan.
8. UNESCO (2001). Universal Declaration on Cultural Diversity. Paris: UNESCO Publishing.
9. G'afurov, B. (2020). Globallashuv sharoitida milliy o'zlikni anglash muammolari. Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi nashriyoti.
10. <https://uz.wikipedia.org/>
11. <https://cyberleninka.ru/>

